

Силабус курсу
РЕГІОНАЛІСТИКА

Освітній ступінь – другий (магістерський)
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 106 Географія Землю
Освітньо-професійна програма Географія
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог.н., доц. **Таранова Наталія Богданівна**

Контактна інформація taranova2202@gmail.com; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс «Регіоналістика» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти із питаннями, що стосуються вивчення регіональних особливостей природно-ресурсного потенціалу, господарства та населення регіонів України. Завданнями вивчення дисципліни «Регіоналістика» є формування у студентів чіткого розуміння об'єкту, предмету та завдань курсу як наукового напрямку в сучасних умовах та основних наукових положень регіональної географії; визначити головні геопросторові особливості розвитку окремих регіонів України; висвітлити основні тенденції сучасної регіональної політики в Україні та шляхи її покращення; проаналізувати сучасну регіональну політику в Україні та її ефективність в покращенні рівня та якості життя в регіонах; ознайомити студентів з рівнем економічного розвитку регіонів.

Зміст навчальної дисципліни «Регіоналістика» сформований на основі відповідних положень щодо фахівців у сфері Середня освіта (Географія), здобувачів вищої освіти на першому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня другого освіти магістра а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	
1	ТЕМА 1. РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ І РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА	Знати трактування категорій регіон, регіоналізація, регіональна економіка, регіональна політика.
2	ТЕМА 2. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ. ТЕРИТОРІЯ. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ РЕГІОНІВ	Вміти аналізувати природно-ресурсний потенціал регіонів, біосферний потенціал регіонів, земельні ресурси регіонів.
3	ТЕМА 3. ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	Знати нові підходи до управління демографічним розвитком країни, формування геодемографії як нової міждисциплінарної предметної області, методи формалізації та параметризації якісних характеристик геодемографічних процесів.
4	ТЕМА 4. СТРУКТУРА ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ	Знати структуру господарства: зміст і функції поняття, основні економічні пропорції, співвідношення виробничої сфери і сфери послуг, секторну структуру господарства.

5	ТЕМА 5. ГАЛУЗЕВА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ	Знати загальну схему галузевої структури господарства, галузеву рубрикацію промисловості, сільського господарства, транспорту.
6	ТЕМА 6. ФОРМИ СУСПІЛЬНОЇ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА	Вміти аналізувати регіони за структурою господарства.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА		
7	ТЕМА 7. РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ ЗА СТРУКТУРОЮ І СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ ГОСПОДАРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ	Вміти аналізувати схеми галузевого і територіального управління економікою, форми суспільної організації виробництва.
8	ТЕМА 8. РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ РІВНІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	Вміти аналізувати рівні економічного розвитку регіонів, регіональні відміни у якості життя населення, рівень життя та бідності населення.
9	ТЕМА 9. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ І РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ КРАЇНИ	Знати адміністративно-територіальний поділ країни і його недоліки, адміністративно-територіальний устрій України: історико-географічний огляд.
10	ТЕМА 10. ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНІВ	Знати генеральну схему планування території України, цільові настанови геопланування регіонів, методичні засади геопланування регіонів.
11	ТЕМА 11. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ	Вміти аналізувати територіальну організацію і екологічну безпеку суспільства, загальні принципи регіональної еколого-економічної політики.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2.	Здатність аналізувати, порівнювати, синтезувати, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові компетенції змісту географічної науки, встановлювати причинно-наслідкові, просторові (геопросторові, територіальні), логічні, функціональні зв'язки
ЗК 3.	Здатність застосувати навички дослідницької діяльності у вивченні природних і суспільних явищ, соціально-педагогічних процесів, важливих професійних проблем
ЗК 7.	Комп'ютерна грамотність, письмова і усна комунікабельність, здатність використовувати Internet-ресурси, інформацію з різних джерел, для вирішення експериментальних і практичних завдань
ЗК 10.	Здатність застосовувати знання і розуміння предметної області та основ професії в практичній діяльності
ФК 5.	Здатність використовувати навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій в освіті й науці, володіти сучасними геоінформаційними програмними пакетами дослідження географічних явищ та процесів
ФК 8.	Здатність використовувати професійні знання з фізичної, економічної та суспільної географії у процесі комплексного вивчення територій та застосовувати їх у життєвих ситуаціях
ФК 9.	Здатність розуміти сучасні суспільно-географічні концепції, володіти основами дослідницької діяльності, застосовувати методики суспільно-географічних досліджень
ФК 15.	Здатність розбиратися у сучасній геополітичній ситуації, політико-географічних проблемах з метою формування особистості з адекватною громадянською позицією, з'ясовувати небезпечні глобальні тенденції і глобальні проблеми розвитку людства та здійснювати пошуки шляхів їх подолання

ФК 18.	Здатність синтезувати підходи різних наук до регіональних досліджень, вивчати регіоналізацію міжнародних відносин під впливом факторів глобалізації
ФК 23.	Здатність досліджувати просторову організацію окремих регіонів, еволюцію і функціонування регіональних геосистем різного ієрархічного рівня на основі знань і вмінь регіоналістики
ПРН-3-2.	Вміє застосувати навички дослідницької діяльності у вивченні географічних наук, природних і суспільних явищ, соціально-педагогічних процесів, окремої особистості, у вирішенні важливих професійних проблем. Формулювати нові гіпотези та наукові задачі в області географії, застосовувати сучасні наукові методи дослідження та інформаційно-комунікаційні технології
ПРН-3-8.	Вміє давати характеристику географічного об'єкта чи явища, об'єктивно оцінювати події, що відбуваються в галузі природничої і суспільної географії. Знає та розуміє природні особливості та закономірності розвитку природних умов свого регіону
ПРН-3-9.	Вміє здійснювати історико-географічне дослідження території, аналізувати природно-ресурсні, соціально-економічні передумови її розвитку та функціонування просторової організації, надавати економіко-географічну оцінку розвитку регіонів України
ПРН-У-12.	Вміє досліджувати просторову організацію окремих регіонів, еволюцію і функціонування регіональних геосистем різного ієрархічного рівня на основі знань і вмінь регіоналістики

Літературні джерела

1. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.
2. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: підр. для студентів географічних спеціальностей вищих навч. закл. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
3. Соціально-економічна географія України / За ред. О.І. Шаблія. Львів: Світ. 2012.
4. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. Луцьк: Надстир'я, 2001. 528 с.
5. Гнатишин І.М. Регіон як територіальна система в світогосподарських зв'язках країни: автореф. ... канд. екон. наук. Львів, 1995. 21 с.
6. Гнатишин І.М. Потовець П.С. Зовнішньоекономічні відносини: регіональний аспект. Чернівці: Прут, 1992. 54 с.
7. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі XX-XXI століть: нові пріоритети К.: Наук. думка, 2006. 510 с.
8. Долішній М.І. Фінансова політика і стабілізація економіки України. / *Регіональна економіка*. 2000. № 1. С. 7-11.
9. Розміщення продуктивних сил: навч. посіб. для ВНЗ / за ред. С.І. Дорогунцова, Я. Б. Олійник, А.В. Степаненко. К.: Кондор, 2000. 364 с.
10. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки / С.І. Дорогунцов, Я. б. Олійник, А. В. Степаненко. К.: СТАФЕД-2, 2001. 143 с.
11. Доценко А.І. Регіональне розселення: проблема та перспективи. К.: Наук. думка, 1994. 195 с.
12. Мельник С.А. Управління регіональною економікою: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2000. 124 с.
13. Методологічні засади комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів / відп. ред. Б. М. Данилишин. К.: РВПС України НАН України, 1998. 161 с.
14. Методичні рекомендації з розробки програм соціально-економічного розвитку регіону. К.: Знання, 1997. С. 3-16.
15. Пила В. І., Чмир О.С. Спеціальні (вільні) економічні зони: теорія та практика: навч. посіб. К.: КНЕУ, 1998. 328 с.
16. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. К.: Вища шк., 1996. 231 с.
17. Пістун М.Д. Мезенцев В.О., Тьорло К.В. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект: монографія. К.: Вид.-поліграф. центр "Київ. ун-т", 2004. 130 с.
18. Поповкін В.А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. К.: Наук. думка, 1993. 218 с.
19. Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України / за ред. С. Максименка. К.: Логос, 2000. 170 с.

20. Регіональна політика: методологія, методи, практика / М.І. Долішній, П.Ю. Беленький, В.Я. Бідак та ін. Львів: ІРД НАНУ, 2000. 719 с.
21. Розміщення продуктивних сил України: підручник / за ред. П.В. Качана. К.: Вища шк., 1998. 375 с.
22. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку. К.: Вища школа, 2002. 254 с.
23. Стеченко Д. Н. Комплексное территориальное планирование народного хозяйства (экономико-географические аспекты). К.: Вища шк. Головное изд-во, 1988. 200 с.
24. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком. К.: Вища школа, 2000. 223 с.
25. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика. К.: Вікар, 2002. 374 с.
26. The European Union and the regions (edited by M. Keating, B. Jones). Oxford: Clarendon Press, 1995. 306 p.
27. Regional Policy. Fact Sheets on the European Union. Directorate General for research. Official Publications of the European Communities. Luxemburg, 1998. P. 142-147.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	40
Модуль 2 (теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	40
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE